

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 6. novembra 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 131.

Ivan Ogrin:

Stavbne katastrofe in naše stavbarstvo.

Pred kratkim so se zgodile v Pragi, pa tudi na Francoskem večje stavbne katastrofe. Porušile so se cele velike zgradbe. Nimam namena zagovarjati prizadetih graditeljev, na katere pade gotovo nekaj krivde, ker se pa od gotove strani tudi po naših časopisih namigava, da se tudi pri nas slabo zida, in ker se v zadnjem času pri nas mnogo zida, naj v naslednjem bodam v obrambo stavbnikov, vsaj nekaj pojasnil.

Stavbarstvo je v zadnjih 30 letih zelo napredovalo. Nekdanje železne nosilce in oboke nadomešča danes vse le beton in železobetonske, in prav kmalu ne bomo imeli niti zidarjev, ki bi znali obokati ali delati zid iz kamnja. Ta novi način zidave gre obojito za tem, da čimdalje bolj izginevajo močni oporni zidovi, ki so prenašali teže obokov v poševnih smereh ter jih namešča stebrovje in priklade, ki se vse težijo le bolj v vertikalnih smereh. Spominjam se, da smo v Ljubljani začeli delati železobetonske stropove pred kakimi 25 leti, in danes že skoro ni najneznatnejše hišice, kjer bi se ne uporabljal železobetonske.

Pri stavbarstvu moramo dobro pomniti to, da se za stavbe najprej pripravijo načrti na papirju in potem šele zgradi stavba v naravi. Stavbne načrte so izdelovali stavbni graditelji v svojih pisarnah sami, naj so bili ti že stavbniki, zidarski, tesarski ali kamnoseški mojstri; v stavbni pisarni se je obenem za zgradbo samo pripravljalo tudi detaljne načrte, gospodar pa si je najel za nadzorstvo dela večkrat tudi kakkega starejšega in zašluznega stavbnega inženjerja ali tehnikarja, ki je vse to delo od časa do časa pregledoval in dajal tudi nasvete. Delalo se je pri nas vedno solidno, vsaj je mnogo večjih zgradb pri nas prav dobro preneslo celo potres leta 1896, kar nam nudi za dobro kakovost dela najboljši dokaz.

Danes pa se je vse to zasukalo v drugo smer. Načrte za zgradbo da stavbeni gospodar pripraviti kakemu inženjerju ali pa tudi kakemu stavbnemu tehniku, ki se v prostem času in izven službe bavijo s tem poslom. Obojih je pri nas dovolj na razpolago. Le-ti navadno tudi delo vodijo, tako, da je večkrat mojster nekaj polir pri gradbi. Naravno pa, da mora le on nositi vso skrb in odgovornost tako za nabavo gradiva, kakor tudi za solidnost izvršenega dela.

Omeniti moram pri tem, da vlada v tehniki pri nas še danes takozvana dunajska šola, po kateri se stavbne- ga mojstra vedno smatra za nekaj manjvredni individuum, ki nima prigradbi poslopja nikakih zaslug. Izhodišče nadzorovanja stavbe pa je vedno končni obračun, ki se ga mora primerno z rudečilom korigirati.

Tudi stavbni pogoji, ki veljajo in so vedno merodajni pri javnih zgradbah, predvidevajo, da naj stavbnik nosi sam odgovornost in je po teh pogojih čestokrat popolnoma brezpraven. Nekateri izmed teh novejših tehnikov pa gredo celo tako daleč s pogoji, da nadzorstvo lahko zahteva kakšno tehnično spremembo na stavbi ne glede na to, če stavbnik s tem soglašal, zahtevajo pa vendar, da stavbni mojster

jamči tudi za dotično delo. Ker je dandanes pri stavbarstvu grozna konkurenca, se morajo stavbniki, hočeš nočeš, vsemu temu pokoriti, ako hočejo sploh dobiti delo. Vse premalo se pri nas danes upošteva okolnost, da je stavbnik, ki iz mrtve črke, načrtane na papirju, zgradi šele poslopje v naravi. Veljati bi moralo pravilo, da tudi praksa nekaj velja in da so prakso morali ustvariti stavbniki od samega početka. Tu bi morala veljati solidarnost teorije in prakse.

Ako niso naše manjše zgradbe, ki jih danes gradimo, obojito v mestih in njega okolici, kakor poročajo časopisi, dovolj solidne, pa bodo večkrat na tem krivi tudi stavbni gospodarji sami. Ako hočemo za obleko dobro blago, ga pač moramo dražje plačati. Za dobro napravljeno obleko pa je treba tudi dobrega krojača in seveda je treba za boljše delo in blago tudi nekoliko več plačati. Če pa velja to za obleko, bi moralo v še veliko večji meri veljati za stavbe, ki so veliko trajnejše.

Tudi ni po mojem mnenju pravo načelo, da se pri oddaji javnih del odda delo vedno le najcenejšemu ponudniku. Po drugih naprednejših državah tega načela ne priznavajo, ampak se povsod drže le tega, da se stavba odda za znesek, po katerem je sploh dana možnost in jamstvo, da se delo solidno izvrši.

Ako se napravi nov stavbni zakon in predpise, ne bodo ti najbrže prirejani tako, da bodo jamčili za večjo tehnično sigurnost, kajti ves napredek gre za tem, da materijal čim bolj izrabimo. Pač pa se bi moralo gledati obojito pri večjih gradnjah, ki so delane z železobetonom, da se teoretično preračunano in narisano železje v betonu res tudi tako vložiti ter da se beton meša stvarno tudi v razmerju, ki se ga je pri teh računih vpoštevalo. Tudi prehitra zidava, katera velja obojito za železobetonske večje zgradbe, ni na mestu, ker se te ogromne mase ne morejo tako hitro dovolj strditi.

Iz mojih izvajanj hočem ob koncu podčrtati to, da imamo pri nas dovolj solidnih stavbnih podjetij, ki so znana po svoji realnosti in solidnosti pri izvrševanju prevzetih del. Važno pa je tudi, da mojstri-skazi, ki prevzamejo delo za vsako ceno, izginejo iz pozorišča, kar bo gotovo v korist solidnim mojstrom, kakor tudi stavbnim gospodarjem in napredku ter renomeju stavbarstva sploh.

VINSKA RAZSTAVA V IVANJKOVCIH.

Vinarska zadruga Jeruzalemčan v Ivanjkovcih priredi svoj običajni vinski sejm z razstavo dne 18. decembra t. l. v tukajšnji dvorani tik kolodvora.

Ljubljanska borza.

Tečaj 5. novembra 1928.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DIVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22.845
Berlin 1 M	13.5525	13.5825
Bruselj 1 belga	—	7.9146
Budimpešta 1 pengő	—	9.9304
Curich 100 fr.	1094.10	1097.10
Dunaj 1 šilling	7.9959	8.0259
London 1 funt	275.78	276.58
Newyork 1 dolar	56.85	57.05
Paris 100 fr.	—	222.52
Praga 100 kron	168.37	169.17
Trst 100 lir	297.27	299.27

NAŠ UVOZ V SEPTEMBRU.

Generalna direkcija carin je te dni objavila statistične podatke o naši zunanji trgovini v mesecu septembru t. l. V tem mesecu je bil naš uvoz večji nego v septembru lanskega leta. Letos v septembru smo uvozili 127.916 ton blaga v vrednosti 713.892.464 papirnatih ali 65.159.954 zlatih dinarjev. V primeri z lanskim letom se je naš uvoz letos v septembru povečal po teži za 5298 ton (4.32%), po vrednosti pa za 18.742.178 papirnatih dinarjev (2.70%). S tem je naraslo celokupno povečanje vrednosti našega uvoza v prvih devetih mesecih tekočega leta v primeri z lanskim letom na 563.168.676 papirnatih ali 53.392.882 zlatih dinarjev, kar znaša v odstotkih 10.75.

Celokupna vrednost našega uvoza je znašala do konca meseca septembra t. l. 8.801.148.847 Din. Vrednost našega izvoza je znašala v istem času 4.566.944.584 dinarjev. Naša trgovinska bilanca je bila tedaj v prvih devetih mesecih t. l. pasivna in je zaključila z deficitom v iznosu 1.234.204.263 Din. Samo v septembru je znašal deficit 21.599.815 Din. V primeri s prejšnjimi meseci pa ta deficit ni velik.

* * *

ZAKON O DRŽAVLJANSTVU.

V »Službenih Novinah« z dne 1. novembra t. l. je razglašen zakon o državljanstvu v kraljevini SHS. S tem zakonom se je končno uredilo vprašanje, na rešitvi katerega se je delalo že izza prevrata. Opozorjamo vse, ki si niso mogli že pridobiti jugoslovanskega državljanstva, zlasti pa Primorce in Korošce, da si prečitajo prehodna določila zakona, ki vsebujejo za nje velike olajšave.

* * *

KAŠEN BO BODOČI PRIDELEK.

Po vsem svetu priznana poročevalna tvrdka Bromhall je priobčila poročilo za žitno kampanjo od 1. avgusta 1928 do 31. julija 1929. Potrebo inportnih dežel cenijo na 103 milijone kvarterjev, od kojih so 19.3 milj. v prvih desetih kampanjskih tednih že razposlali. Ostane 83.7 milj. kvarterjev bodo razposlali približno takole: 48.2 milj. Kanada in U. S. A., 18 milj. Argentina, 9.85 milj. Avstralija, 7.05 milj. donavske dežele, ostalo pa Severna Afrika in Chile. Vidni previšek, preko teh 103 milijonov, ceni Broomhall na 40 milijonov kvarterjev.

* * *

NOVA PROGA ORIENT-EKSPRESA.

Italijanskoangleški konsorcij je predložil italijanski vladi načrt nove proge za orient-ekspres, ki naj tvori najkrajšo zvezo med Rimom in Carigradom. Ta črta naj gre preko Barija, Drača in Soluna. Prevoz iz Barija (Italija) v Drač (Albanija) naj oskrbujejo italijanski trajektni parniki. Proga, ki bo imela dvojni tir, je od Drača do Carigrada 930 km dolga, in sicer 170 km v Albaniji, 510 v Grčiji in 250 v Turčiji. Vožnja od Rima do Carigrada bo trajala 25 ur. Poročajo, da je bila ta proga predmet podrobnih razgovorov ob priliki Venizelosovega bivanja v Rimu. Kakor vidimo, naj se proga ogne našega jugoslovanskega ozemlja. Prej so bili zmeraj za to, naj bi šla črta od Drača v Solun preko Bitolja, torej preko Jugoslavije. A menda je Italija zahtevala, naj bi bil po jugoslovanskem ozemlju izpeljani del proge pod italijanskim nadzorstvom, s čimer se mi seveda nismo mogli zadovoljiti. Italijansko »nadzorstvo« bi se raztegnilo nekoliko preveč v notranjost naše države.

Dr. M. D.

Pressa.

V Kelmorajn? Na božjo pot? O ne! Na sejmsko romanje sem se podal!

Ko se je odločila uprava velesejma, da me pošlje v Köln ob Renu na ogled svetovne razstave »Pressa«, sem se spomnil onih številnih slovenskih romanjev, ki so že od druge polovice 14. stoletja naprej redno vsakih sedem let romali v daljni Kelmorajn k sv. Trem Kraljem. Povod začetka tega romanja je bila strašna epidemija črne kuge leta 1348. Romanje je trajalo do početka 19. stoletja. Naši dedje in babice nam vedo pripovedovati o težkočah, zanimivostih in prijetnostih tega romanja po ustnem izročilu svojih dedov.

Pač je prenehalo versko romanje v Kelmorajn začetkom 19. stoletja, vendar pa se je do današnjega dne včasih zatekel v Köln kak Slovenec, ljubitelj umetnosti ali študent. Umetnosti je v tem mestu dovolj, zlasti gotske. Leta 1928 pa je to tretje največje mesto Nemčije priredilo svetovno razstavo tiskarske umetnosti in časopisja in pritegnilo na ogled milijone obiskovalcev.

Med obiskovalci te kulturne razstave ni bilo mnogo Jugoslovancev, kljub temu, da je razstava trajala od polovice maja do polovice oktobra.

V pričakovanju, da vidim nekaj novega, gigantskega, da vidim vzor nemške organizacije in kulture, sem se podal z veseljem na pot.

Vožnja je bila dokaj ugodna, lepa in brza. Mala nesreča ali pa tudi sreča se je pripetila pred Frankfurtom, ko je mali Nemček v mojem kupeju prezgodaj pokukal v svet. Zapustili smo kajpada kupe in z mlado materjo je imel dovolj posla slučajno v vlaku navzoči zdravnik.

Mainz, Coblenz, Renska dolina, Köln. Koliko poezije je v tej lepi, vinorodni dolini. Mir, ki leži nad to pokrajino, je oster kontrast z ostalo, močno industrializirano Nemčijo. Žal, da so bili utisi iz brzečega vlaka prebežni. Ni se zastoj baš tu rodilo tolikanj lepih nemških študentskih pesmi.

Spotoma sem se seznanil z dvema nemškima industrijalcema. Potovala sta istotako v Köln. Seveda se je pogovor takoj naperil na politiko. Ogorčenje nad zasedbo dela ozemlja po Francozih in nad lastno vlado, razvijanje teorij o rešitvi gospodarskega in socialnega problema, to me je spominjalo na domovino. Kritiziranje je menda postalo moderno v vseh državah, povsod se hudujejo nad slabo vlado. Je-li povsod vlada slaba? — Hvalil sem nemško industrijo, pa nista bila s tem moja sopotnika Nemca nič kaj zadovoljna. Priznavala sta visoko razvito kemično industrijo, medtem ko se v strojih baje več uvaža kot izvažajo, zlasti težke in komplicirane stroje iz Anglije in Švice.

Deutz — Köln am Rhein. Slonim ob oknu in se divim mogočni stavbi kölnske stolnice, mračni in temni v svoji gotiki. Solnce zahaja, morje streh se že potaplja v večerni mrak, v zlatih žarkih pa se še svetlikajo številni zvoniki, propovedniki lepega gotskega sloga.

Ze ob prihodu v hotel je občutil moj žep, da vlada tu težka valuta. Nosač 2 Mk. No, številka ni visoka, ali v dinarjih pa je to 28 in močno presega naše razmere. Trdi pa se, da je Pressa podražila življenje v Kölnu, oziroma številni tujei, zlasti Amerikanci in Angleži.

Pressa. Ogromna kulturna razstava z novo postavljenimi razstavnimi palačami, v kateri domuje »v besedah in slikah izražena razmiselnost misel«. Svetovna razstava prikazuje popolno sliko o kulturnem in gospodarskem pomenu ča-

sopisja, o njega moči in uplivu in ozki in živi vezi s kulturo, gospodarstvom, politiko in socialnim življenjem. Morda napravi celotna razstava premočen utis. Človeka pritisne h tlem. Vsekakor pa ni zanimiva samo za strokovnjake, marveč za vsakogar. — Časopisje je vele-sila.

Razstavni prostor se razteza ob levi strani reke Rena in je tako obširen, da vozi po njem mala ozkotirna železnica. Lokomotiva, ki ni višja od 1 metra, je natančna kopija modernega stroja in prevaža po 10 in več vagončkov, natrpano polno ljudi. Vožnja okoli razstavnega prostora traja skoraj eno uro. Glavni vhod se nahaja ob Hohenzollernskem mostu. Arhitektonsko je razstavišče zakroženo in enotno, diviš se krasnim nasadom, parkom, lepi arhitekturi razstavnih palač in specialnih paviljonov, vzorni razdelitvi razstavnega materiala in organizaciji. Bujno zelenje osvežuje trudno oko. Pri vsej tej lepoti in mogočnosti pa je utis mrzel in hladen, da, tuj. Že pri blagajni občuti hladnost s kratkim vprašanjem sejmiskemu stražniku, katerih je cela armada, mrzel je v svoji vladnosti nadzornik razstavišča. Na razstavi vdihavaš mednarodnost, zastopane vidiš vse mogoče narodnosti. Zlasti pa je to povdajeno s palačo držav, v kateri je razstavilo 44 držav. Med njimi kraljuje po obsegu in bogastvu razstavnega materiala Sovjetska Unija.

Pressa je tako obsežna, da potrebuješ za podroben pregled gotovo 10 dni. Ogledal sem si jo v nekaj dneh na podlagi načrta razstavišča in razstave, ki je vsakemu obiskovalcu v orientacijo potreben.

Razstava se deli v štiri glavne oddelke: kulturno-historični muzej, glavna razstavna palača s 70 m visokim Pressastolpom, katerega vrh nudi krasen razgled po razstavišču in se zamoreš okrepčati s črno kavo, palača držav in obsežno zabavišče. Poleg teh glavnih skupin pa se nahaja na razstavišču kopa paviljonov s specialnimi razstavami.

Kulturno-historični oddelek je nameščen v posebni zgradbi. Čudil sem se razstavi tehniki, ki je znala iz mrtvega materiala, ki sestoji večinoma iz papirja, aranžirati razstavo tako prikupno in pestro. Razstavna palača je enonadstropna, soba se vrsti za sobo, dvorana za dvorano. Kulturno-historični oddelek prikazuje v splošnem razvoj časopisja in tiska, njega prvotne elemente. Najstarejša slika je bilo poročilo v najprimitivnejši obliki. Razstavljena so taka poročila ameriških Indijancev, to so palice z različnimi zarezi, porezana plitja peresa itd. — Zanimive so originalne izkopnine starih Egipčanov z njih hiroglifi, klinopis Asircev, najstarejši časopis na svetu, kitajski King-Pao. Poučen je pregled razvoja in sprememba uporabe pisalnega materiala in orodja: kamen, vosek, svinec, papirus, svila, pergament in končno današnji papir in odgovarjajoče orodje, dleto, stilus, gosje pero, čopič in jekleno pero. — V posebnem oddelku so razstavljeni golobipismonoše, prastari vršilci poročevalske službe. V nadaljnjih oddelkih je prikazan razvoj zapadnih vrst pisanja, ljudska žurnalistika, pesem, slika in pismo kot poročilo do Gutenbergove dobe. V srednjeveško opremljeni delavnici je nameščena Gutenbergova tiskarna, velike zgodovinske vrednosti, ker je originalna. Da se človek uživi v mračni srednji vek, stavijo stavci v takratni noši baš »turški koledar«, ki je izšel leta 1455. Pot me vodi mimo razvoja nemške žurnalistike 16. in 17. stoletja, do posebnega oddelka, kjer je razstavljen papirni mlin v obratu. Baje je iz 18. stoletja in izdeluje Bütenpapier. Kako velik je napredek v papirni industriji, če prispodobimo ta okorni leseni stroj z današnjo moderno papirno industrijo, kot jo imamo tudi v Sloveniji. V posebnih oddelkih so razstavljeni markantni vzorci publicistike iz dobe nemških klasikov, francoske revolucije, Napoleona, Bismarcka. Razstava zaključuje razvoj pošte in cenzura.

(Konec prihodnjšč.)

Gospodarski položaj Italije.

V zadnjem mesečnem poročilu Avstrijskega zavoda za konjunktorno raziskovanje se o gospodarskem položaju Italije bere med drugim tole: Večinoma kažejo podatki samo sezonsko gibanje, konjunktorni dvig se še ne more ugotoviti, čeprav se opazajo nekateri znaki boljšanja. Število brezposelnih, ki je od februarja do avgusta stalno in močno padalo, se je v septembru prvič zopet nekoliko dvignilo. Železniški blagovni promet se prav ugodno razvija. Avgustova številka prekaša prva od mesečnih številk ono lanskega leta, a je še zmeraj daleč za številko leta 1926. Uvoz narašča, ne toliko po vrednosti kot po kvaliteti. Izvoz je pa stalno manjši kot v letu 1927, koje nazadovanje pripisujejo v velikem delu padanju cen in pa okolnosti, da so v letu 1927 vsled domačega zastoja v prodaji eksportirali za vsako ceno, tudi z izgubo. Za ugodno znamenje smatrajo močno padanje števila insolventov. Številka 768 za avgust je najnižja od februarja 1927 nadalje. Cene, ki so kazale do maja gibanje navzgor, se gibljejo od tedaj stalno navzdol. Indeks cen živil je v septembru močno padel in je danes najnižji po letu 1924. Denarni trg je v splošnem likviden. Emisijsko delovanje je bilo v septembru prav slabo in je doseglo z 29 milijoni lir najnižjo številko v zadnjih letih; 29 milijonov za Italijo je res prav malo.

STAGNACIJA NA OGRSKEM VINSKEM TRGU.

V krogih ogrskih vinskih producentov se slišijo tožbe o stagnaciji in krizi vinske produkcije. Letošnji pridelek je zadovoljiv, tako kvantitativno kot kvalitativno; a konsum je minimalen in pada od meseca do meseca, vsled česar padajo seveda tudi cene. Pridelek cenijo na 3.500.000 do 4.000.000 hektolitrov, a eksporterji pravijo, da ne bodo mogli prodati v inozemstvo več kot 300.000 hl.

SLADKOR.

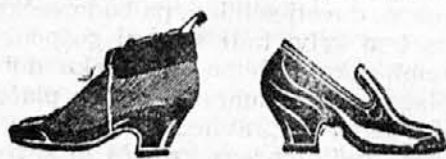
Java izvaja dumping-prodaje in povzroča s tem vznemirjenje na evropskem sladkornem trgu. S temi prodajami bo še nadaljevala. Kuba se bo tudi potrudila, da bo obdržala evropske trge, ki so ji neobhodno potrebni, in se bo konkurenčni boj vršil na stroške evropskih sladkornih producentov. K temu pride še ugodni evropski pridelek, ki je v nekaterih deželah dosti večji kot so prvotno mislili. Lichtova septembarska cenitev kaže še minus napram lanskemu letu, sedanja cenitev je pa na višini lanskega pridelka. Precej manjša je produkcija samo v Češkoslovaški, povsod drugod je ista ali večja. Pridenemo seznam produkcije v nekaterih bolj važnih deželah v lanskem letu ter dve zadnji letošnji cenitvi, v tisočih ton:

	Produkcija 1927/28	Cenitev septembra 1928	Cenitev novembra 1928
Nemčija	1665	1600	1655
Češkoslovaška	1239	1040	1075
Ogrska	187	170	180
Francija	863	810	860
Danska	143	166	165
Poljska	567	640	700
Italija	284	390	380
Vsa Evropa z Rusijo	8010	7807	8022

Zelo je dvignila svojo produkcijo Poljska in zelo tudi Italija. Ti dve deželi delata v smislu nemškega predloga, naj se produkcija nikar ne omeji, temveč naj gre prizadevanje za tem, da se dvigne konsum. Največ skrbi dela vsem sladkornim producentom in eksporterjem Anglije, ki je pričela z velikim uspehom pridelovati in predelovati sladkorno peso doma.

NEMSKI PREDLOG GLEDE SVETOVNE SLADKORNE KRIZE.

Kakor smo že večkrat videli, nimajo sklepi sladkornih konferenc glede omejitve produkcije nobenega uspeha. Sedaj predlaga srednjeneška zveza surovega sladkorja drug izhod: vsaki deželi naj se pusti njena produkcijska pravica in naj se gleda le na to, da se z intenzivno mednarodno propagando za dvig sladkorne porabe zopet vzpostavi ravnovesje med svetovno produkcijo in svetovnim konsumom. Strokovni list pripominja k temu predlogu: »Upanje je, da bodo na tej podlagi izrekle vse sladkor pridelujoče države svojo pripravljenost za pogajanja, tako bo mogel gospodarski odbor Zveze narodov razposlati svoja povabila. Spriči sedanje svetovne porabe v znesku 24.500.000 ton bi bil potreben pač 20% povišek porabe, da bi se dosegel zažrtani cilj. Ta velik povišek se v kratkem času pač ne da doseči, a manjši dvig bi se z intenzivno propagando lahko dal doseči.« — Sladkorna kriza se javlja posebno v Češkoslovaški, o koje zmanjšanjem eksportu smo poročali že na drugem mestu. Zlasti zguba angleškega trga dela češkoslovaški sladkorni industriji velike preglavice.



Snežni čevlji — Galoš

prvovrstnih svetovnih znamk prodaja na veliko
JOSIP MORAVEC
MARIBOR, Slovenska ulica 12
Zahtevajte ponudbo.

BANKARSKA OBRT NA FRANCOSKEM.

Francoski ministrski svet je pooblastil trgovskega ministra, naj vloži zakonski načrt, po katerem je izvajanje bankarske obrti prepovedano vsem onim osebam, ki so bile obsojene vsled zločina proti civilnemu pravu ali vsled prestopkov, tičočih se lastninske pravice ali državnega kredita, in pa onim osebam, ki kažejo gotove nezmožnosti.

Šmolova- „Gumitran“

mast za usnje
edino pravo sredstvo
za konzerviranje usnja
štrapacnih čevljev

„UNIO“, družba z o. z.
Maribor

MESEČNE BILANCE NEMŠKIH KREDITNIH BANK.

Mesečne bilance nemških kreditnih bank za konec septembra kažejo, da se je kreditna potreba gospodarstva v zadnjem mesecu mogla s pomočjo bankam v obilni meri dotekajočih sredstev lahko kriti. Kreditirji so se dvignili za 445 milijonov, debitorji za 81, predujmi v gotovini za 47, menični krediti za 189 in reporti za 19 milijonov mark.

Anglija in Amerika.

Prijateljski ali sovražni?

S tem vprašanjem se bavi v daljšem članku Anglež Sir Graham Bower, član odbora Društva za mednarodno pravo. Njegova izvajanja bodo zanimala tudi naše čitatelje in zato prinašamo tu glavne misli iz omenjenega članka, ki nam je na razpolago.

Povprečni Anglež — pravi sir Graham Bower — je napram Ameriki prijateljski naklonjen in smatra, da bi bila vojna z Ameriko bratomorna vojna, greh proti civilizaciji. Toda na drugi strani se ne da tajiti, da vlada v Ameriki veliko sovraštvo proti Angliji. Zakaj? Graham Bower, ki presoja stvar seveda z angleškega stališča, odgovarja, da so mnogi Angleži prepričani, da je eden izmed glavnih vzrokov temu v ameriškem pouku zgodovine. Ta je — pravi — naravnost sramoten. V stvari ni to zgodovina, temveč le politična propaganda, ki je napisana samo zato, da bi se dokazalo, da so imeli Amerikanci vedno prav, Angleži pa nikdar. Zato mora Amerikanec vedno nezaupljivo gledati na Angleža.

Zgodovina bi morala služiti v to, da nas med drugim poučuje o zmotah, ki so bile napravljene v preteklosti. Mogla bi se povedati resnica o vojni Zedinjenih držav proti Mehiki, o ameriško-španski vojni itd. Istotako bi se moglo povedati, da so se Angleži ob času vojn, tekem katerih so se preganali Francozi iz severne Amerike, plemenito obnašali napram severnoameriškemu naseljencem. To pa se ne sme povedati. In zakaj je temu tako? Zakaj se posvečata v Ameriki posebna briga in nega ravno temu »staremu sovraštvu«
proti Angliji?

Vsi, ki so o tem pisali, so videli po mnenju Grahama Bowerja le pol resnice. Izvora ameriškega revolucionarnega gibanja proti Angliji se ne sme iskati v Ameriki, temveč v Evropi, v Angliji. V Angliji so namreč bile državljanske in verske vojne in premaganci so se izseljevali ali so se pošiljali v Ameriko. Sebičnost angleških pristašev zaščitne carine je izzvala zapretil irskih tvornic pletenin in razne posebne zakone o morski plovi. Ameriko so naselili oni, ki so bežali pred krivicami ali preganjanjem angleških oblastev. In ti begunci so, kar je povsem naravno, prenesli v Ameriko tudi svoje ogorčenje, katero datira od mnogo prej nego od 4. julija 1777, ko se je Amerika osvobodila izpod angleške oblasti. To je bilo ogorčenje onih, ki so bili premagani v političnih in verskih borbah, in ti spori so se presadili tudi v novi svet.

Puritanci, ki so se prvotno imenovali separatisti, so se odcepili od anglikanske cerkve, osvobodili so se izpod škofovske oblasti, toda oni sami so preganjali kvakerje in katoličane v Novi Angliji ter so nadaljevali svojo borbo z anglikanci. Katoličani, ki so radi preganjanja pobegnili iz Anglije, so se naselili v Marylandu, toda tam so naleteli na sovraštvo protestantov. In obe stranki sta ostali zvesti svojemu staremu sovraštvu.

Načela božjega prava in ljudske vlade so bila predmet ostrih bojev med strankami Tory in Whig v Ameriki prav tako kakor v Angliji in ameriški revolucionarji so bili mnogo strožji proti lojalistom nego sami Cromwellovi vojak. Ta spor še vedno traja. Verska mržnja med posameznimi verami in sektami je v stalnem sporu s pravico države — v Ameriki kakor v Angliji.

Čikaški župan Thompson, ki se zavzema za duh odpora proti tradiciji, je vendar modrejši, nego sam misli, ker ipak priznava zvezo z našim (angleškim) plemenom. To se opazja pri številnih prekomorskih Angležih, toda nikdar ni obstajalo pri irskih žrtvah kazenskega zakonika in pri bombažnih delavcih, ki so se izselili iz Ulstera, ali pri Cromwellovih, ki so ob času vzpostavitve monarhije morali zapustiti Anglijo. Pa saj vemo tudi, da bi se hotel neki ameriški admiral boriti proti Angliji kakor proti Nemčiji in morda proti Angliji

Premog, drva, koks, kovaški premog in oglje

»ILIRIJA«

Vilharjeva cesta (za Glavnim kol.),
Kralja Petra trg 8, Miklošičeva c. 4

Telefon štov. 2820.

Dr. med. A. Lavrič
se je preselil

iz ROGAŠKE SLATINE
v LJUBLJANO,
Mirje št. 11. — Ordinira
od 10 — 12 in od 2 — 4.
— Telefon 3285. —

Dober dobiček brez rizika

Razpečuje v kraljevini SHS Fran Ksav. Ležnik,
Maribor, Cankarjeva 26

dosežete s prodajo

MAGGI-jevih izdelkov za juhe.

bolj, kajti proti Nemčiji ni bilo nikdar nikakega starega sovraštva.

Za Angleže je vse to nerazumljivo. Angleži delijo ljudi na Angleže, Amerikance in inozemce. Na žalost — vzklika tu žalostno Graham Bower — delijo Amerikanci drugače; oni razlikujejo dobre Amerikance, francoske zaveznike izza časa revolucije proti Angliji, uboge Angleže in nesrečne inozemce.

Kljub temu zaključuje sir Graham Bower z nekakim optimizmom, češ, oba naroda imata vendar od svojih prednikov skupno dedščino: državljansko in versko svobodo, tradicijo pravičnosti in strpljivosti, kar ju do- loča za sotrudnika. Naloga obeh anglosaksonskih narodov je, da branita te vzvišene tradicije. Bila bi nesreča ne samo za nju sama, temveč tudi za celi svet, če bi dovolila, da ju stari družinski spori oddaljijo od njunih podedovanih obvez za obrambo svobe in pravičnosti v prid posameznikov in narodov.

Na eno skupno dedščino, ki jo imata oba naroda od svojih prednikov, je sir Graham Bower pa popolnoma pozabil. To je podedovani pohlep po oblasti nad svetom, ki je lasten obo- ma. Ker pa ni prostora za dva taka oblastneža in kandidata za tak svetovni izperijalizem, je zakon narave ta, da morata postati neizprosna sovražnika. To velja tudi glede raz- merja med Anglijo in Ameriko, a dru- gi slabejši, oziroma manj bogati na- rodi nimajo seveda nikakega pravega razloga, da bi se na ta naravni zakon posebno jezili.

KONKURZI V OKTOBRU.

Po podatkih Jugoslovenskega društva za zaščito upnikov v Zagrebu je bilo tekom meseca oktobra t. l. v Jugosla- viji 66 konkurzov (v istem času lanske- ga leta 84) proti 68 v septembru, 62 v avgustu in 57 v juliju t. l.

Na posamezne pokrajine odpade (v oklepajih za oktober lanskega leta): na Hrvatsko in Slavonijo 2 (8), Srbijo in Črno goro 55 (65), Slovenijo in Dalma- cijo 3 (4), Bosno in Hercegovino 1 (5) in Vojvodino 5 (2). Iz začetka t. l. do konca oktobra je izšlo zabeleženih 739 konkurzov proti 909 v enaki dobi 1927. Po pokrajinah se razdele konkurzi (v oklepajih za isto dobo 1927) takole: na Hrvatsko in Slavonijo 67 (104), Srbijo in Črno goro 531 (608), Slovenijo in Dalmacijo 71 (92), Bosno in Hercego- vino 16 (22) in Vojvodino 54 (76).

Trgovina.

Japonska postaja eksporterka umetne svile. Poročilo angleškega urada za pre- komorsko trgovino ugotavlja, da preha- ja z napredujočim razvojem industrije umetne svile Japonska iz importerke umetne svile v eksporterko tega blaga. Uvoz umetne svile je znašal leta 1926 še 3.200.000 funtov, leta 1927 samo še 800.000 funtov in bo letos najbrž še bolj pade. Letošnjo domačo produkcijo ce- nijo na 18 milijonov funtov; leta 1926 je znašala 5.300.000 funtov, lani pa 10 mi- lijonov 500.000 funtov. Vidimo kako iz- redno hitro produkcija raste; samo v enem letu za 100 odstotkov. Pri funtu mislimo na utež 453 gramov. Produkcija umetne svile je nekakšno nadome- stilo za izgubo produkcije naravne svile.

Industrija.

Fuzija v produkciji niklja v Ameriki. International Nickel Co in Mond Nickel Co (prva v U. S. A., druga v Kanadi) sta sklenili fuzijo in bo prva prešla v dru- go. Misel fuzije se je porodila iz načrta, ki ga imata obe družbi glede intenziv- nejšega izkoriščanja mladega in zelo bo- gatega rudnika Frood v Kanadi, na ko- jem sta obe podjetji zainteresirani. Tako na primer bo potreben en sam tir, sicer bi bila potrebna dva.

Umetna svila na Angleškem. Cour- taulds je sklenil, da prične z gradbo no- ve tovarne. Stroški so preračunjeni na 300.000 funtov. — Pod imenom »British Netherland Artificial Silk Co« se je usta- novilo v Londonu novo umetnosvileno podjetje z glavnico 850.000 funtov. — V Kendalu so pa z glavnico 1.100.000 fun- tov ustanovili družbo »British Cupram- monium Silk Spinners Ltd.« Na ustano- vitveni seji je dejal predsednik, da se povpraševanje po umetnosvileni preji dviga tako v Angliji kot v inozemstvu.

Denarstvo.

Rumunsko posojilo in stabilizacija le- ja. V poučenih rumunskih krogih zatr- jujejo, da so pogajanja o stabilizacijskem posojilu smatrati kot končana. Do 15. novembra bo posojilo zaključeno in bo stabilizacija vrednote zakonito določena. V ta namen pripravljajo besedilo kon- vencij med državo in onimi bankami, ki prevzamejo realizacijo posojila, dalje med državo in Narodno banko glede no- ve cenitve zlate zaloge in glede odpla- čila državnih dolgov emisijskemu zavo-

du, slednjič med Narodno banko in med inozemskimi emisijskimi bankami, ki se obvežejo, da bodo varovale stabilizirano valuto proti špekulacijam. Posojilno po- godbo bodo podpisali v začetku novem- bra v Bukarešti.

Rusija hoče plačati Ameriki dolgove. »New York Herald« poroča, da je spo- ročila sovjetskoruska vlada v Washing- ton svojo pripravljenost glede odplačila ruskih dolgov Zedinjenim državam Se- verne Amerike ter da je pripravljena pogajati se o tem. Gre v prvi vrsti za dolg v višini 225 milijonov dolarjev, ki ga je najela Kerenskijeva vlada, dalje za neki obligacijski dolg in za odškodni- no za zaplenjeno ameriško lastnino v znesku ca 400 milijonov dolarjev. Ka- kor se v zadnjem času splošno opaža in kakor govorimo o tem tudi v obširnej- šem članku, se resno pripravlja obnovi- tev gospodarskih in z njimi v zvezi tudi političnih stikov med obema velikima državama. To bi bil v pomirjenju sveta velikanski korak naprej in posredno v dobro tudi nam, ki še zmeraj računamo na slovansko Rusijo.

Odvetnik
Dr. Josip Grablovic

je preselil
svojo odvetniško pisarno
v Dalmatinovo ulico 3.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Mašinsko odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 9. novembra t. l. ponudbe glede do- bave spajal, 1450 komadov vodokaznih stekel, 300 komadov signalnih šip in 500 komadov metelj; do 10. novembra t. l. glede dobave 450 komadov gorilcev in 4580 komadov nalučnikov; do 12. no- vembra t. l. glede dobave 180 kg kalih- nega praška, 5000 kg šamotne malte in 830 kg tesnil; do 13. novembra t. l. gle- de dobave 200 kg prediva, 115 kg trtnih vrvic, 15 kg vezalnega motvoza in 1500 kg pločevine; do 14. novembra t. l. gle- de dobave žvepla, boraksa, hrastovih plovov in desk; do 15. novembra t. l. glede dobave 150 komadov omelic z ro- čajem ter glede dobave 100 komadov raznih čopičev; do 16. novembra t. l. glede dobave 3000 kg cementa. (Pred- metni pogoji so na vpogled pri istem odeljenju.) — Direkcija državne željeza- re Vares-Majdan sprejema do 6. novem- bra t. l. ponudbe glede dobave 4000 kg masti. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 10. novembra t. l. ponudbe glede dobave šivalnih jermenov; do 17. novembra t. l. pa glede dobave konopne gurte ter glede dobave azbestnih plošč, kovinskih žaglic, klju- čavnic, medene žice, smirkovega platna in medene pločevine. — Direkcija dr- žavnega rudnika v Kakanju sprejema do 14. novembra t. l. ponudbe glede doba- ve 1000 m jeklenih vrvi. — Dne 12. no- vembra t. l. se bo vršila pri Ministrstvu vojske in mornarice, odeljenje za mor- narico v Zemunu, ofertalna licitacija glede dobave 40.000 kg mila za pranje. — Predmetni oglasi z natančnejšimi po- datki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesen- tom na vpogled. — Dne 15. novembra t. l. se bo vršila pri Glavnem Sanitet- skem slagališču v Zemunu ofertalna li- citacija glede dobave 200.000 komadov obvez; dne 24. novembra t. l. pa glede dobave 800 komadov emajliranih umi- valnikov, 300 komadov posodic za milo ter 2000 komadov emajliranih krožni- kov. (Pogoji so na vpogled pri omenje- nem slagališču.)

Prodaja. Dne 9. novembra t. l. ob 9. uri dopoldne se bo vršila pri Glavni ca- rinarnici v Ljubljani prodaja različnega blaga.

Dobave. Saobračajno - komercijelno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 13. novembra t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg prašne- ga olja. — Gradbeno odeljenje Direkci- je državnih železnic v Ljubljani spreje-

ma do 16. novembra t. l. ponudbe glede dobave 300 m² navadnih šip za okna. (Predmetni pogoji so na vpogled pri po- sameznih odeljenjih.) — Delavnica dr- žavnih železnic v Mariboru sprejema do 10. novembra t. l. ponudbe glede do- bave 50 komadov nosilnih vzmeti; do 15. novembra t. l. pa glede dobave je- klenih odlikov. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 14. novem- bra t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg tračnih žebeljev in jermen za šivanje. — Direkcija državnega rudnika Bukinje, pošta Kreka, sprejema do 10. novembra t. l. ponudbe glede dobave 200 kg kita; do 20. novembra t. l. glede dobave že- leza in pločevine; do 22. novembra t. l. glede dobave 10.000 kg ovsa, rudarskih karbidnih svetilk; do 24. novembra t. l. glede dobave 1500 komadov hrastovih pragov, 240 m² jelovega lesa in jelovih strgalnikov; do 27. novembra t. l. glede dobave 2500 kg klin za tračnice in us- njatih gonilnih jermenov. Vršile se bo- do naslednje ofertalne licitacije: Dne 20. novembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 1000 kubičnih metrov navadnega stekla za okna. — Dne 20. novembra t. l. pri Di- rekaciji državnih železnic v Subotici gle- de dobave raznega materiala (papir, karton, tuš, barve, ščetke, svinčniki, pe- resa, ravnila, risalne deske, risalni že- bljčki itd.); dne 24. novembra t. l. pa glede dobave vijakov, groverjevih obro- čev in tračnih žebeljev. — Dne 27. no- vembra t. l. pri Upravi državnih mono- polov, ekonomsko odeljenje v Beogradu, glede dobave 1900 m² desk. — (Pred- metni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 26. novembra t. l. se bo vršila pri Mašinskem odeljenju Di- rekacije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 140 m² borovih plovov; dne 27. novembra t. l. pa glede dobave 175 m² mehkih desk. (Pogoji so na vpogled pri istem ode- lenju.) — Dne 19. novembra t. l. se bo vršila pri Glavnem sanitetskem sla- gališču v Zemunu ofertalna licitacija gle- de dobave posod za led, toplomerov, strojev za mletje mesa in strojev za stri- ženje; dne 20. novembra t. l. glede do- bave zabojev, platna in trakov; dne 22. novembra t. l. glede dobave bolniških in zdravniških plaščev. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem slagališču.) — Dne 24. novembra t. l. se bo vršila pri Komandi Brodarske podoficirske šole v Šibeniku ofertalna licitacija glede do- bave 600 m² drv za kurjavo. (Pogoji so na vpogled pri omenjeni komandi.)

PO SVETU.

Vsled štrajkov v Avstraliji je bilo zgubljenih lani 1.700.000 delovnih dni.

Znani finančnik Peter Bark, bivši ruski finančni minister, se mudi v Bu- dimpešti in se posvetuje tam o fuziji bu- dimpeške podružnice Anglo Internati- onal Bank Ltd s podružnico dunajskega Bankvereina.

Nazadovanje konjunktura v Nemčiji ugotavlja Dresdner Banka. Poročilo za- ključuje s konstatacijo, da najnižje sta- nje konjunktura še ni doseženo.

Tvrdba Krupp se pogaja s tremi ame- riškimi tovarnami jekla o dogovoru medsebojnega izrabljanja patentov za jeklene spojine.

Avtomobilna tvrdka Peugeot je zvi- šala delniško glavnico od 100 na 190 mi- lijonov frankov.

M. Ch. Mitchell, predsednik National City banke v Newyorku, postane tudi upravni svetnik newyorške Federal Re- serve banke.

Brezposelnih na Dunaju je bilo v za- četku novembra še 55.440, za 6500 manj kot lani ob istem času.

Avstrijski kartel vijakov je podaljšan do 31. decembra 1931.

Seydoux, znani sodelavec Brianda, je mnenja, da more prenesti Nemčija 2500 milijonov mark reparacijskih dajatev na leto.

Mezdni boj velikega obsega se je pri- čel v nemški kovinski industriji. Raču- nijo s štrajkovno dobo več tednov.

Bolgarsko posojilo je podpisano; zna- ša 5 milijonov funtov, je 7½%, emisij- ski tečaj mu je v Londonu 96, v New Yorku 98, v Parizu 98. Franciji pripa- dajoči del znaša 130 milijonov frankov.

Insolvenc v Avstriji je bilo v oktobru 182, od teh 137 slučajev poravnalnega postopanja in 45 konkurzov.

Cena premoga na Poljskem se je v rudnikih dvignila za 5 odstotkov.

Avtomobilna tvrdka Opel se bo spre- menila v delniško družbo; glavnica bo znašala 60 milijonov mark, rezerve 10 milijonov.

Za izrabljanje marmorskih najdišč v Italiji so ustanovile nekatere newyor- ške banke delniško družbo, z naslovom International Marber Corporation.

Izvoz bombaža in umetne svile iz An- glije se neprestano dviga, prav tako iz- voz mešanega blaga teh dveh vrst. V prvih devetih lanskih mesecih je znašal izvoz 5 milijonov funtov, letos pa 6-7 milijonov.

Na amsterdamski borzi so vpeljali delnice dveh italijanskih bank, Banca Commerciale Italiana in Credito Itali- ano.

Industrijsko razširjenje v Rusiji je zahtevalo nov program, ki računi s svo- to ca 780 milj. dolarjev, od koje vsote pride 653,5 milj. dolarjev za industrijski razvoj, ostalo za elektrifikacijo. V iz- vedbi tega programa so naročili Rusi veliko strojev in surovega materiala v Ameriki.

Kubanska vlada je po poročilu gospo- darskega odbora Zveze narodov javila, da se za bodoče odpove vsaki omejitvi v produkciji sládkorja.

Pridelek koruze v Rumuniji znaša po cenitvah 25-37 milj. met. stotov, to je 71-8% lanskega pridelka in 60-2% po- vprečnosti sedanjih petih let; v Jugo- slaviji pa 20-63 milj. stotov oziroma 97-8 in 66-8 odstotkov.

Avstrijske zvezne železnice so vsta- vile v proračunu za leto 1929 postavko 89 milijonov šilingov za nove nabave. Sedaj je v delu več kot 6000 vagonov.

Število brezposelnih v Berlinu se je dvignilo nad 600.000. Strašanska šte- vilka.

Novo tekstilno tovarno z glavnico 12 milijonov dinarjev so ustanovili v Beo- gradu.

Zaščitno carino na čevlje so zvišali v Rumuniji, s takojšnjo pravomočnostjo. Zvišanje so predlagali tovarnarji čev- ljev, ki so se čutili ogrožene po inozem- ski konkurenci.

Ivan Hribar:

139

Moji spomini.

Šele omenjena vest je omajala njeno dotedanje neomejeno zaupanje vame. Ko sem na to mogel ponosno odgovoriti, da najstrožja preiskava ne more za dobo mojega županovanja najti niti najmanjše nepravilnosti, in da to morem trditi tudi o vsem osebju mestnega magistrata, likvidovalo je generalno ravnanje šele omenjeno posojilo. — Ne rečem, da je dr. Lampe delal po znanem latinskem reku: calumniare audacter, semper aliquid haeret (le krepko obrekuj, nekaj bo že ostalo!); uvedba preiskave je pa vendar rodila tak učinek.

Zamolčati tudi ne smem dogodka, ki ima bržkone izvor v tu opisani gonji. Da počastim spomin na slovanska blagovestnika sv. Cirila in Metoda, porodila se mi je takoj po papeža Leva XIII. krasni in za Slovanstvo razveseljivi encikliki »Grande munus« misel, omisliti za cerkljansko cerkev nju sliko. Zato sem se obrnil do župnika Golobiča z vprašanjem, če bi hotel kak altar posvetiti dati na čast našima svetnikoma, in če bi sprejel nju sliko, ako jo cerkvi poklonim. Našel sem pri njem polno umevanja. S pismom z dne 24. decembra 1888 mi je poslal mero za sliko, ki je s knezoškofovimi dovoljenjem imela priti v zadnji postranski altar na desni strani. Sedaj sem sliko naročil pri prvem našem mojstru Juriju Šubicu. Izgotovil je umotvor prvega reda.



Jurij Šubic.

Meseca avgusta 1890. leta jo je prošt dr. Lenard Klofutar prišel blagosloviti in do tedaj sv. Katarini posvečeni altar posvetiti na čast svetima Cirilu in Metodu. Velika cerkvena slovesnost je takrat bila in prošt je krasno govoril o našima prosvetiteljima.



Sv. Ciril in Metod.

Slika Jurija Šubice za stranski altar cerkljanske cerkve.

Župnik Golobič je odšel v pokoj. Na njegovo mesto je prišel drug župnik. Slika sv. Cirila in Metoda je tudi pod njim še ostala v altarcu, kamor jo je bil umestiti dal njegov prednik, kjer jo je potrdil knezoškof in posvetil po njegovem pooblastilu ljubljanski stolni prošt. Leta 1907. spomladi pa mi iz Cerkljan sporoče, da je slika Šubičeva, ki je bila največji kras cerkve, izginila iz altarcu in da se je na mesto nje prikazala v njem slika svetega Mihaela.

Zakaj so ravno sv. Mihaela, krotitelja upornih angelov, izbrali za ta altar, ki pred umeščenjem slike sv. Cirila in Metoda ni bil posvečen temu arhangelu, ne vem. Upati pa hočem, da s tem ni bil zvezan kak poseben namen.

Da na sliki sv. Cirila in Metoda ni moglo biti prav nič izpodtakljivega, je pač po tem, da jo je cerkvena oblast sprejela in slovesno obesiti dala, dovolj potrjeno. Če morebiti kasneje komu ni bila všeč azbuka, ki je prav domiselno označevala apostolstvo sv. Cirila, moral bi se bil tembolj izpodtakniti tudi nad odrezanim nedrijem, katero sv. Agata na levi strani ravno tistega altarcu drži na krožniku. A ta svetnica je ostala in je še danes tamkaj.

Ker si nisem mogel misliti, da so sliko sv. Cirila in Metoda cerkveni krogi odstranili dali vsled domneve, da je v teku let obledel blagoslov na njej, ali pa vsled tega, ker se jim zdi, da naša blagovestnika po smrti velikega papeža Leva XIII. ne zaslužita več onega čestitja, katero jima je on v tako krasnih besedah oznanjal, bilo mi je jasno, da je bila slika odstranjena zato, ker sem jo daroval jaz. Ta ukrep mi je pa tudi molče prav glasno govoril, da so s sliko hoteli tudi mene vreči iz cerkve. In res jim nisem hotel več delati napotja v njej.

Sliko sem, da ne razpade kje na kakem cerkvenem podstrešju, zahteval nazaj. Daroval sem jo »Narodni galeriji«. Odlično mesto jej sedaj gre med njenimi zbirkami. —

Tem mojim osebnim sovražnikom pridružil se je kot vreden tovariš Fran Šuklje, o čemer sem pa že v prejšnjih poglavjih izpregovoril. 7./II. 1928.

Ob koncu tega žalostnega poglavja navajam zgolj kot kronist, ne da bi hotel delati kake zaključke, tele ugotovitve:

Župnik Anton Trepal je bil zaradi dejanj, ki se kaznujejo po § 132. kaz. zak., obsojen na večmesečno ječo;

Jakob Alešovec je čisto propadel. Hodil je v starejših letih poln mrčesa k meni, da sem ga podpiral;

Simon Žužek je postal pokrovitelj zloglasne sleparice vodiške Johance;

Ivan Štefe se je sodil sam;

dr. Evgen Lampe je — kakor pravijo — umrl na posledicah použivanja arzenika.

dr. Ivan Šusteršič je — potem ko se je njegova ladja popolnoma razbila ob nevarnih čerch, katerih na političnoplovni mapi ni opazil, — leta 1922. s knjižico »Moj odgovor« sebe samega moralčno justifikoval, in je — dasi prej vedno zdrav in krepak — legel v prezgoden grob;

Frana Šukljeta je pod konec njegovega življenja zapeljala — naj jo imenujem — živahnost, da je v knjigi »Iz mojih spominov« — ne da sem mu dal najmanjši povod za to — zavihtel bič nad mojo glavo, pri čemer je pa doživel, da se je jermen ovil z boleznimi učinkom okoli njega samega.

45. Lipe Haderlap.

Lipeta Haderlapa poznaal sem iz dijaških let. Ko sem bil v Novem mestu v peti šoli, bil je on v osmi in je slovel za najboljšega latinca na gimnaziji. Postala sva prijatelja. Tako celo, da sva kasneje pod naslovom »Brstje« skupaj izdala svoje dijaške pesniške poizkuse. Po končani osmi šoli podal se je Haderlap v Gradec na vseučilišče, a pomanjkanje ga je primoralo, da je vstopil k brzojavnemu uradu v prakso in postal na ta način državni uradnik. Služboval je v Ljubljani in v Trstu in ostajal z mano vedno v pisemski zvezi. Ko je prišlo preganjanje slovenskih uradnikov, prestavili so Haderlapa v Bolcan.

Že ko je bil v Ljubljani, navadil se je bil preveč trsnega soka in je v službi postal nemaren. Na srečo je v oskrbniku Piklu imel dobrega predstojnika, ki je zatisnil večkrat po eno oko, včasih pa tudi obe. Tako je Lipe še precej dobro izhajal. V Trstu je imel že več sitnosti. Na najnovejšem službenem mestu pa je kmalu zaradi njegovega zanemarjanja službe bil ogenj v strehi.

(Dalje prihodnjič.)

„SAVA“ opče osiguravajuće dioničarsko društvo v Zagrebu

ustanovljena od jugoslovenskih denarnih zavodov:

Prva hrvatska štedionica,
Jugoslavenska eskomptna i hipotekarna
banka d. d. in
Srpska banka d. d. v Zagrebu,

Jadransko-Podunavska banka d. d. in
Zemeljska banka d. d. v Beogradu ter
Zemeljska banka za Bosnu i Hercegovinu v Sarajevu,

je prevzela v Kraljevini SHS elementarna zavarovanja obče
zavarovalnice Assicurazioni Generali v Trstu. Lastni družbeni
jamstveni fond nad 30 milijonov dinarjev brez generacij bank
ustanoviteljic.

Generalno zastopstvo za Slovenijo
v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 2.

Firestone pneumatike

Zastopstvo za Kranjsko

Ivan Oblak

Celovška
cesta 34

Telefon 2663



Razglas.

„SLAVIJA“, jugosl. zavarovalna
banka v Ljubljani,

je preselila svojo pisarno življenjskega oddelka iz palače
Ljubljanske kreditne banke v svoje lastno poslopje v Gosposki
ulici št. 12, kjer so znanprej združeni vsi oddelki in centrala.
Cenj. občinstvo prosimo, da se znanprej v vseh zavarovalnih
zadevah obrača edino na zgoraj označen naslov, eventuelno
potom telefona, ki ima št. 2176.

Banka „Slavija“.

Trgovci, oglašajte v „Trgovskem listu“!

VELETRGOVINA
A. ŠARABON

v Ljubljani

prilagoča

špecerijsko
blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pri-
delke. - Raznovrstno

RUDNINSKO VODO

Lastna pražarna za
kavo in mlin za dišave
z električnim obratom.

Ceniki

na razpolago!

H. SUTTNER

- LJUBLJANA -

LJUBLJANA - GREGORČIČEVA ULICA 23 - TEL. 2552

Ure, zlatnine in
srebrnine

Lastna
protokolirana
tovarna v Švici

TISKARNA MERKUR
SE PRIPOROČA
ZA TISK VSAKOVRSNIH
TISKOVIN ZA TRGOVCE, OBRT-
NIKE, INDUSTRIJCE IN URADE.
LASTNA KNJIGOVEZNICA.